



MÁTYÁS KIRÁLY (1458-1490) híres könyvtára, a Bibliotheca Corviniana a magyar és európai kultúra történetének kiemelkedő alkotása volt. Már saját korában rendkívül nagy becsben tartották a humanizmus meghatározó személyiségei (Marsiglio Ficino, Lorenzo Medici, Galeotto Marzio, Naldo Naldi stb.). A könyvtár a budai vár dél-keleti részén a királyi kápolna mellett volt. Sajnos nincsenek pontos adataink a könyvtárban található könyvek számáról, de becslések szerint Mátyás halálakor kb. 2000–2500 kötetet tartalmazhatott. A díszesen illusztrált kódexek a humanista műveltség eszményei szerint a klasszikus görög és latin irodalmat, az egyházatyák műveit, valamint a kortárs humanisták műveit tartalmazták. Az ideális könyvtár összeállításán túl Mátyásnak politikai céljai is voltak a könyvgyűjteménnyel. Fiának, Corvin Jánosnak a trónutódlását igyekezett legitimálni könyveivel és a kódexekben található díszítések ikonográfiai programjával. Váratlan halála és az azt követő politikai helyzet nem tették lehetővé szándékai megvalósítását. Politikai és kulturális törekvései is elenyésztek. Híres könyvtára is lassan pusztulásnak indult, majd a végső csapást a török csapatok Budára történő bevonulása okozta 1541-ben. A könyvtár fizikailag elpusztult. A megmaradt 216 kötet ma a világ 52 könyvtárában található. A magyarországi 53 darab közül harmincötöt az Országos Széchényi Könyvtár őriz.

A könyvtár mítosza egészen a 19. századig foglalkoztatta a művelt politikusokat, írókat, gondolkodókat. A 19. század második felében módszeres kutatás kezdődött a Bibliotheca Corviniana fellelhető darabjai után, majd a 20. század második felében születtek meg azok az összefoglalások, amelyek segítségével ma már viszonylag átfogó képet alkothatunk Mátyás király könyveiről (Csapodi Csaba–Csapodiné Gárdonyi Klára: *Bibliotheca Corviniana*, Budapest, 1990; Csapodi Csaba: *The Corvinian Library. History and stock*, Budapest, 1973.).

A digitális képtechnika fejlődésével és elterjedésével párhuzamosan erősödött az igény a Bibliotheca Corviniana virtuális visszaállítására. Az első kísérlet az UNESCO *Memory of the World* programja keretében történt még az 1990-es évek közepén. A második – immár eredményes – kísérlet keretében a Xerox Magyarország Kft. támogatásával

2001 őszén digitalizálták az Országos Széchényi Könyvtár és a Magyar Tudományos Akadémia korvináit, valamint a Győrött található korvinát. Ez teremtette meg annak a nagyszabású projektnek a kereteit, amelyben távlati célként megfogalmazódott, hogy a ma fellelhető összes korvina digitalizálásával virtuálisan visszaállítsuk Mátyás király könyvtárát. A projekt az Országos Széchényi Könyvtár koordinálásával „Bibliotheca Corviniana Digitalis” néven folytatódott 2003-ban is. Ekkor az UNESCO támogatásával digitalizálásra került a többi Magyarországon található korvina is (Budapest, Egyetemi Könyvtár; Esztergom, Főszékesegyházi Könyvtár). Ugyancsak az UNESCO támogatásával digitalizáltattuk a Lengyelországban, Csehországban és Horvátországban található köteteket is. A továbbiakban több más európai nagy könyvtár közreműködésével folytatódik a Bibliotheca Corviniana projekt – remélhetőleg – a *Culture 2000* program keretében. A „Bibliotheca Corviniana Digitalis” a képeken túl egy adatbázisban összefoglalná a kódexek teljes kodikológiai leírását, a kódexek művészettörténeti összefüggéseit, valamint a Corvina-könyvtárra vonatkozó teljes bibliográfiát. A képek száma meghaladja a százezret, a teljes tárolási igény eléri a több terabyte-ot.

Az értékes kódexeket az állományvédelmi szempontok messzemenő figyelembevételével DigiBook 6000 RGB szkennelőrrel a Pytheas Kft. végezte. A felbontást minimálisan 300 dpi-ben határoztuk meg. A színhelyességet folyamatosan ellenőriztük. Az elkészült digitális képeket feldolgoztuk, majd a nagyfelbontású képeket DVD-re archiváltuk, illetve kisebb felbontású ún. szolgáltató képeket készítettünk a különböző felhasználások számára. Az elkészült digitális archív képek száma eléri a tizenötezret.

Az eddigi digitalizálás eredményei megtekinthetők a *Bibliotheca Corviniana Digitalis. The Corvina Collection of the National Széchényi Library* (Ed. Orsolya Karsay, János Káldos, Budapest, 2002) című DVD-n, *Az Országos Széchényi Könyvtár korvinái*, Budapest 2002, (szerk. Karsay Orsolya, Káldos János) című CD-n, valamint az interneten (<http://www.corvina.oszk.hu>).

KÁLDOS JÁNOS (kaldos@oszk.hu)



INCIPIT LIBER EPISTOLARVM AVRELI AVGV
STINI EPISCOPI HIPONENSIS DOCTORIS
EXIMII EPISTOLA PRIMA A D
VOLVSIANVM 32



IE SALVTE TVA QVAM
& in hoc seculo & in christo esse cupio
sancte matris tue uotis sum fortasse &
ipse non impar. Vnde meritis tuis red
dens saluationis obsequium: hortor ut
ualeo: ut literarum uere certeq; facta
rum te curam non pigeat impendere.
Sincera enim & solida res est: nec fa
catis eloquiis ambit ad animum: nec
ullo lingue teclorio: mane aliquid ac
pendulum crepitat. Multum mouet
non uerborum: sed rerum audium.

& multum terret factura securum. Precipue apostolorum linguas exortor:
ut legal. Ex his enim ad cognoscendos prophetas excitaberis quorum testi
monis uisuntur apostoli. Siquid aut uel cum legit uel cum cogitat tibi ori
tur questio in quo dissolucendo uidear necessarius: scribe ut rescribam. &
Magis enim hoc forte adiuuante domino potero q̄ presens talia loqui tecu:
non solum propter occupationes uarias & meas & tuas. Quoniam si cu michi
uacat occurrit ut & tibi uacet. Verum etiam propter eorum irruentem
presentiam: qui plerunq; non sunt apti tali negotio magisq; lingue certu
nibus q̄ scientie luminibus delectantur. Quod aut scriptum habent: sep
uacat ad legendum cum uacat legenti: nec onerosum sit presens: quod cu
uoles summitur: cum uoles ponitur.

Domino uere sancto ac merito uenerabili pri augustino episcopo uolusian?

Pcus me uir probitatis iustitiaeq; documentum: ut aliqua ex
ambiguis lectionis pre dicens percuntes. Amplector gram
mueris imperati: neq; libenter in disciplinas tuas offero uere
ris sententiae auctoritatem secutus: que nullam ad perichlen
dum habundare credit etatem. Neq; immerito sapiens pri
dentie studia nullis terminis: neq; fine conelulit: quando primordis suis





SYNESII PLATONICI LIBER DE VATICINIO SOMNIORVM E GRÆCO TRANSLATVS A MARSILIO FICINO FLORENTINO AD MATHIAM PANNONIAE REGEM SEMPER INVICTVM

METVS MOS EST MAXIME QVE PLATONICUS subquodam uulgiore pretestu quatuora occultere philosophiæ mysteria ne forte que sumo cum labore ad inuenta sunt pereant. ne uero interea conquirentur si uulgo palam exposita fuerint. huc itaq; morem nos in hoc opere pro uiribus secuti sumus. utrum uero & id consecuti simus. & cetera satis antiquorum more exultauerimus diiudicare poterunt. qui hæc philosophico ingenio legerint.

Si somni sunt prophete. & que in somnis uidentur hominibus exhibent in uolucem futurorum. sapientes quidem erunt. certi uero non erunt. Forte uero sapientia somnorum in ipsa quæ consistit incertitudine. Diu namq; occultam hominibus uitam agunt. Sane maxima sine labore consequi proprium diuinitatis est bonum. & pud nos autem non solum uirtutes. sed omnia quæ præclara sunt dore queruntur. Vaticinium uero maximum uideatur esse bonum. ipsa namq; notitia & simpliciter cognitionis ipsius facultate tum deus homini tum homo

SYNESIUS PLATONICUS CYRENAEUS: LIBER DE VATICINIO SOMNIORUM, Firenze, 1485. Pergamen; 263x170 mm Herzog August Bibliothek, Cod. Guelf 2. Aug 4°, f. 2r,

養正圖
解

百嘉室藏萬曆殿板

己巳除夕吳湖帆題

Belső címlap. Csiao Hung (1541-1620): A HELYES ÚTRA VALÓ NEVELÉS, KÉPEKBEN ÉS MAGYARÁZATOKBAN. Táblanyomtatású könyv.
Csinling (ma: Nanking), 1594. 30,4×20,0 cm. Kínai Nemzeti Könyvtár